

Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Obowiązki stowarzyszeń i fundacji wynikające z nowej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

Z dniem 13 lipca 2018 r. weszły w życie przepisy nowej ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. poz. 723 z późn. zm.). Celem ustawy jest dostosowanie prawa krajowego do unijnych dyrektyw, a także zwiększenie efektywności systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Ustawa wprowadza nowy katalog „instytucji obowiązanych”, na których ciąży obowiązek stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz inne obowiązki związane z podejmowaniem określonych działań w celu przeciwdziałania wprowadzania do obrotu wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.

Do instytucji obowiązanych zalicza się m.in.

- **fundacje** ustanowione na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1491) w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane – 2 ust. 1 pkt 21 ustawy,
- **stowarzyszenia** posiadające osobowość prawną, utworzone na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r. poz. 210 z późn. zm.), w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane – 2 ust. 1 pkt 22 ustawy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 20 instytucją obowiązaną jest **również podmiot, który prowadzi działalność w zakresie gier losowych** w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 165 z późn. zm.) – taką grą jest przykładowo charytatywna gra fantowa, popularna wśród organizacji pozarządowych.

Do obowiązków instytucji obowiązanych należy m.in.:

- wyznaczenie spośród członków zarządu osoby odpowiedzialnej za wdrożenie obowiązków określonych w ustawie (art. 7),
- wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Wyznaczony pracownik jest również odpowiedzialny za przekazywanie w imieniu instytucji obowiązanej Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej, zawiadomień o transakcjach (art.8),
- identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności fundacji i stowarzyszeń oraz sporządzanie w postaci papierowej lub elektronicznej oceny tego ryzyka (art. 27),
- stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego wobec klientów fundacji i stowarzyszeń (art. 33 – 37, art. 39 i art. 41),
- stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43, art. 44 i art. 46),
- dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego oraz wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji (art. 34 ust. 3),
- prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji, w stosunku do klientów wobec, których stosuje się wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego (art. 43 ust. 3),
- podejmowanie działań określonych w art. 43 ust. 4 w przypadku ujawnienia transakcji nietypowej, nienaturalnie złożonej oraz opiewającej na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego,
- przechowywanie dokumentacji uzyskanej w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowodów m.in. potwierdzających przeprowadzone transakcje (art. 49),

- wprowadzenie wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 50),
- przekazywanie do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej informacji o przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (art. 72 ust. 1 pkt 1),
- zawiadamianie w trybie i na zasadach określonych w ustawie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 74),
- wstrzymywanie transakcji w trybie i na zasadach określonych w ustawie (art. 86),
- stosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów określonych w ustawie (art. 117).

Zgodnie z art. 130 ustawy, fundacje oraz stowarzyszenia będące instytucjami obowiązany w rozumieniu ustawy, podlegają kontroli wykonywania ww. obowiązków.

Kontrolę sprawuje:

- Generalny Inspektor Informacji Finansowej będący równocześnie koordynatorem kontroli,
- naczelnicy urzędów celno-skarbowych, właściwy minister lub starosta w przypadku fundacji – na zasadach określonych w ustawie o fundacjach,
- wojewoda lub starosta w przypadku stowarzyszeń – na zasadach określonych w ustawie Prawo o stowarzyszeń.

Kontrola, może być przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w ustawie przez ww. organy na podstawie rocznego planu kontroli bądź doraźnie. Przedmiotowa kontrola może być realizowana przez co najmniej dwóch imiennie upoważnionych przez ww. organ pracowników/kontrolerów (art. 131 i art. 132). Szczegółowy zakres upoważnienia do kontroli określa ustawa w art. 133 ust. 2.

Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół pokontrolny (art. 141) oraz wystąpienie pokontrolne zawierające m.in. zalecenia pokontrolne (art. 142).

W przypadku niedopełnienia przez instytucje obowiązane obowiązków nałożonych ustawą, przewidziane są kary administracyjne określone w art. 150 ustawy. Kary w drodze decyzji administracyjnej nakłada Generalny Inspektor Informacji Finansowej.